

for en ugift Lærer, men dette troer jeg ikke. Jeg troer altsaa, at det maa ansees for meget usikkert, om Thinget vilde bevilge det Fornødne hertil. — Hvad angaaer Beløbet for en Pension, saa er det kun opført, fordi Seminariefondets Indtægter saa nøje ere afpassede efter Udgifterne, eller rettere sagt, fordi Udgifterne saa ganske opsluge Indtægterne, at man, naar et saadant Beløb ikke er disponibelt, ikke havde noget Middel til at udrede den Pension, som det er forudsæet maa indtræde; og hvis Indtræden er opsat efter Pensionsloven, medmindre man udredede Pensionen saaledes, at man skulde have en Tilskudsbevilling senere hen til hvad der blev udbetalt i det Finantsaar, hvis Finantslov nu diskuteres.

Nowing: Udvalget har under Nr. 48 foreslaaet Udgiften til Seminarierne nedsat med 2,840 Rbd.; jeg har ikke istude at udtale mig imod de Motiver, hvorefter Udvalget er kommet til dette Forslag, men derimod skal jeg opfordre Thinget til at bevilge denne Sum uden Hensyn hertil, da jeg anseer det for muligt, at den ærede Cultusminister kan faae Brug for den til et andet Niemed. — Det vil være i Thingets Grindring, at Cultusministeren i Anledning af en Forespørgsel, som i Foraaret blev stillet til ham af Rigsdagsmanden for Holsbøl Amts 3die Valgkreds (Gleerup), gav en orienterende Fremstilling af de Hovedpunkter, der maatte komme under Overveielse ved den forestaaende Omdannelse af Almueskolevæsenet; i denne Fremstilling udtalte han ikke bestemte eller færdige Anskuelser om disse Punkter, men der var dog et enkelt deriblandt, om hvilket han udtalte sig med mere Bestemthed end om de øvrige. Han yttrede nemlig den Anskuelse om Seminarierne, at der i dem „ligger en god Begyndelse til at frembringe Skoler, som paa eengang ere Dannelsesanstalter for Skolelærere og almindelige Anstalter for den folkelige Dannelse paa Landet i en større Kreds“, og han føiede til, at han „vilde arbejde derhen, at dette kunde realiseres“. Ved Siden af denne Udtalelse erklærede den ærede Minister om Seminarierne, at de „naturligvis allerførst maatte stilles anderledes, ved at afløses fra at være Anhang til Sognekalde“. Den ærede Minister siger „naturligvis“, og kan derved

kun have villet betegne, at det var en Anskuelse, som ikke alene var klar for ham, men en Anskuelse, om hvis Rigtighed der overhovedet ikke kunde antages at være Tvivl hos Noget. Saaledes forholder det sig ogsaa i Birkeligheden: alle de, der have havt Anledning til at overveie denne Sag og yttre sig derom, have heri været enige; og det er meget let at gjøre indlysende for Enhver, som henvender sin Opmærksomhed derpaa, at den Forening, som for Diebliffet finder Sted af disse Embeder, ikke kan være hensigtsmæssig. Det er paa den ene Side indlysende, at den Mand, som skal være Forstander og første Lærer for et saadant Institut, maa behøve sin hele Kraft, al sin Tid og Hengivelse til dette Embede, og navnlig maa dette være Tilfældet paa en Tid, da der forestaaer betydelige gjennemgribende Omdannelser i Almueskolevæsenet. Og seer man paa den anden Side hen til Præsteembedet, da vil Nødvendigheden af en Adskillelse vise sig ikke mindre indlysende. Denne Sammensmeltning af de 2 Embeder blev foretaget i en Periode, der nu ligger en 30 Aar tilbage i Tiden; paa den Tid herskede der en ikke saa ganske ringe Tilbøielighed, vel endog hos de Regjerende, til at betragte Præsteembedet som mindre betydningsfuldt, og der herskede paa samme Tid en stærk Stræben efter at foretage Besparelser. I den Tid, som siden er forløben, er Sjælesørgerembedet bestandig steget i Anseelse; det er blevet mere og mere anerkjendt, at den geistlige Birkfomhed har en stor Betydning og et vidt Omfang, og, jo mere dette er blevet anerkjendt, jo mere maa det ogsaa være blevet følt, hvor uretfærdigt de vedkommende Menigheder blive behandlede af Regjeringen, idet Regjeringen ganske vilkaarligt giver dem en halv Præst, medens de maae lønne en heel. I Cancelliets Tid kunde man jo ikke vente at høre offentlig Misbilligelse af dette Forhold fra disse Menigheder; jeg veed heller ikke, om der har været yttret bestemte Klager. Men dertil er det mig bekjendt, at der kort efter den nye Ordning af de offentlige Forhold i 1848, omtrent paa den Tid, da den nuværende Cultusminister tiltraadte sit Embede, indkom til Ministeriet en Petition fra, saavidt jeg veed, samtlige Sognebeboere i et Pastorat, der var